

עת"א 42802/10/17 - סאלם רובאעי, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 42802-10-17 רובאעי(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר	סאלם רובאעי,
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר נגד החלטת הנציבה שלא לאשר לעותר יציאה לחופשה מטעמים מיוחדים, על מנת להשתתף באירוע - חתונת אחיו, המתוכננת להיערך ביום 11/11/17, ולחלופין, להשתתף בטקס הדתי של עריכת הסכם הנישואין שאמור להתקיים בישוב קרית מלאכי.

העותר הינו אסיר עולם. עונשו נקצב ל - 35 שנות מאסר. מרצה את עונשו מאז 18/8/02. ריצה עד היום 15 שנות מאסר. איננו משולב סבב חופשות.

נימוקי העתירה

- העותר פנה בבקשה מנהלית עוד ביום 8/8/17. בקשתו נדונה בפני הוועדה הממליצה רק ביום 22/10/17.
- לאור העיכוב בטיפול בבקשה פנה העותר לגורם המנהלי והציע הצעה חלופית ליציאתו לחופשה, כך שבמקום לצאת לאירוע החתונה המתוכנן להתקיים באולם אירועים, הוא יצא לחופשה מיוחדת ביום 1/11/17 לקרית מלאכי שבדרום, על מנת להשתתף בטקס הדתי של הסכם הנישואין.
- העותר טוען כי ככל הידוע לו, הגורמים האחראיים בכלא המליצו להיעתר לבקשתו בחיוב.
- למרות פניותיו לא קיבל העותר מענה לבקשתו עד ליום הגשת העתירה - שהוגשה ביום 23/10/17.
- העותר טוען כי הימנעות המשיבה מלהשיב לבקשה המנהלית, בניגוד לחובתה לעשות כן במועדים הנקובים בפקודה, כמוה כדחיית הבקשה ועל כן, הוא נאלץ לפנות בעתירה.
- התנהגות העותר בבית הסוהר הינה תקינה. לא נרשמו לחובתו עבירות משמעת. הוא נרתם להליך טיפולי ונתרם

ממנו.

- אף אם נניח שמשפחת העותר מצויה בסכסוך עם אחרים, לעותר אישית אין סכסוכים, לא בבית הסוהר ולא מחוצה לו.
- בדיון הוסיף וטען העותר כי לא ביקש בעבר לצאת לחופשה חריגה לרגל נישואי אחת משלושת אחיותיו, אך הפעם הוא מבקש לצאת לחתונת אחיו היחיד. עו ד הוסיף וטען העותר:
- ההחלטה המנהלית הדוחה את בקשתו התקבלה רק יום אחד לפני מועד הדיון שהתקיים ביום 31/10/17.
- לאור ההליך הטיפולי שעבר העותר, הופחתה רמת המסוכנות שנקבעה לו - מ"גבוהה" ל"בינונית".
- ניתן לאיין את המסוכנות הקיימת על ידי תנאים לחופשה המיוחדת, כפי שימצא לנכון הגורם המוסמך בשב"ס.
- בעבר היה סכסוך בין משפחת העותר לבין משפחת הקורבן. במסגרת סכסוך זה ביצע העותר את העבירות בהן הורשע, אך כיום הסכסוך דעך.
- בעקבות האיחור במתן התשובה המנהלית, נדחה טקס הנישואין הדתי מיום 1/11/17 ליום 9/11/17.
- במהלך הדיון הציע העותר חלופה נוספת, לצאת לחופשה חריגה של מס' שעות שתיערך באחד מבתי המלון בחיפה, שם יפגוש את החתן והכלה שלא במדי אסיר ויצטלם איתם ביום החתונה בסמוך לה.

תשובת המשיבה

- הוועדה הממליצה בחנה את הבקשה ואת מכלול הנתונים והחליטה להמליץ שלא להיעתר לבקשה. נבחנה החלופה המוצעת לחופשה חריגה בקרית מלאכי לטקס הנישואין הדתי וגם זו נדחתה.
- ההצעה החלופית של מס' שעות חופשה במלון לא הובאה בפני הדרג המנהלי המחליט.
- בין לבין, הצטבר חומר מודיעיני שלילי נוסף, מאז הדיון האחרון בעתירה שדנה בבקשת העותר לשילובו בסבב חופשות - 44055-02-17.
- השיקול היחידי שלא להיעתר לבקשה הוא המסוכנות כלפי העותר עצמו, כלפי משפחתו וכלפי הציבור כולו.

בתום הדיון התבקשה המשיבה לשוב ולשקול את עמדתה ולהגיש כתב תשובה משלים.

בכתב התשובה המשלים מציין ב"כ המשיבה כי בעקבות החלטת ביהמ"ש התקיים דיון בהול נוסף, ביום 31/10/17 (נפלה טעות דפוס בכתב התשובה) בעניינו של העותר, בה נשקלה הצעה שעלתה בדיון, אך הוועדה סבורה כי אין

בהצעה כדי לאיין את המסוכנות. על כן, המליצה הוועדה לנציבה שלא לאשר יציאה לחופשה חריגה והנציבה אימצה את ההמלצה, בהחלטתה מיום 1/11/17.

דין

גם "חופשה מיוחדת" איננה זכות קנויה והיא נתונה לשיקול דעת הגורם המנהלי המוסמך, בהתאם לסמכותו, לאחר שקילת כל השיקולים ובלבד שתעמוד במבחני הסבירות והמידתיות (רע"ב 7877/10 **יובל אביגדור נ' שב"ס**, רע"ב 7424/00 **סאלח משלב נ' מ"י**).

בשונה מ"חופשה רגילה", כאשר מדובר ב"חופשה מיוחדת", ניתן משקל נכבד לנסיבות הומניות.

משום כך גם אסירים שאינם משולבים בסבב חופשות, זכאים לצאת לחופשה מיוחדת, כאשר מתקיימות נסיבות הומנטריות חריגות ומיוחדות, כמפורט בפקנ"צ 04.40.00 - "חופשות אסירים", "פקנ"צ החופשות".

הפקודה מאפשרת לנציב להוציא לחופשה מטעמים מיוחדים גם קבוצות אסירים שמסוכנותם ברורה ואף מובהקת כגון אסירים ביטחוניים, בכפוף להתקיימות תנאים מסוימים, אסירי עולם שעונשם לא נקצב, אסירי עולם שעונשם נקצב שטרם יצאו לחופשה ראשונה ולקבוצות אסירים נוספות המנויות בס"ק 7-1 של סעיף ו' פרק ב' ל"פקנ"צ החופשות".

הזכות לחופשה ובמיוחד חופשה מיוחדת קיבלה מעמד מסוים בפסיקה ולא בנקל היא תישלל מהאסיר. בכל מקרה יש לנמק את הסירוב כנדרש בנימוקים העומדים במבחן הסבירות.

על פי דברי ב"כ המשיבה בדיון, **אין טענה למסוכנות מצידו של העותר כלפי אחרים**, אלא למסוכנות מאחרים כלפיו וכלפי סביבתו.

נראה לי כי כאשר מדובר במסוכנות מסוג זה - כלפי האסיר ולא ממנו, החובה החלה על הגורם המנהלי לבדוק אם ניתן לאיין את המסוכנות, או לפחות להפחיתה לרמה כזו, שלא תמנע את היציאה לחופשה מיוחדת, חלה ביתר שאת.

העותר ריצה עד כה 15 שנות מאסר. קרוב למחצית מתקופת המאסר שנקצבה לו.

עיון בפרוטוקול ועדת אסירי עולם מעלה כי גורמי טיפול מציינים כי כיום העותר מצליח לראות את האחריות האישית שלו לבחירות ולהעדפות שעשה, במה לקחת ממשפחתו וממה להתרחק. מודה במיוחס לו, לוקח אחריות ומביע חרטה על מעשיו. מזה תקופה ארוכה שומר על רצף תפקודי ללא מעורבות באירועים שליליים. לאורך מאסרו עבר תהליך טיפול אינטנסיבי וממושך, במהלכו הפגין תובנה וקבלת אחריות מלאה על מעשיו, כמו גם מוטיבציה להמשך טיפול והעמקה. גם כיום משולב בטיפול, מה שמעיד על רצון לשמר ולשכלל כלים אותם רכש.

האבחון הפסיכולוגי המעודכן קבע כי האסיר הוכיח יכולת לדבר על התהליך הטיפולי שהוא עבר בצורה מפורטת ומעמיקה. מדובר בנבדק שעבר תהליך טיפולי ושינוי משמעותי.

גורמי המחוז אינם ממליצים לחופשה חריגה חרף עמדות גורמי המקצוע והעובדה שהאסיר עבר כבר דרך ארוכה לשינוי תפיסתי והתנהגותי, וזאת בהתחשב בעמדת גורמי מודיעין בשל השתייכותו לכנופיה, סכסוכים רבים בין כנופיות והמסוכנות הנשקפת לחייו ולשלום הציבור.

מודיעין שב"ס מתנגד בשל סכסוך הכנופיות המתמשך הגובה קרבנות מחוץ לכתלי בית הסוהר. כמו כן, מצוין כי במהלך מאסרו היה בעל מעורבות שלילית ענפה (בעבר הרחוק י.ב.) ויתרת מאסר ארוכה. כך סבורה גם משטרת ישראל.

בפרק הסיכום מפרטת הוועדה את השינוי המשמעותי שעבר העותר:

"מדובר בנבדק שעבר תהליך טיפולי משמעותי עם הערכת רמת מסוכנות לאלימות עתידית בינונית, בהתבסס בעיקר על גורמים היסטוריים".

הנימוק שהכריע את הכף מבחינת הוועדה הוא החשש לפגיעה באסיר ובאחרים עקב השתייכותו הכנופיייתית והמסוכנות הנשקפת לחייו ולשלום הציבור.

האם לא ניתן לאיין מסוכנות זו ?

לאור נימוקי הוועדה, אין ספק שיש הצדקה מלאה להחלטת הנציבה שלא לאשר את השתתפותו של העותר במסיבת החתונה שאמורה להיערך באולם אירועים בהשתתפות מאות מוזמנים. אירוע המתוכנן ליום 11/11/17.

אולם, אני סבור כי אין בנימוקי הוועדה הממליצה כדי לסתום את הגולל על יציאה לחופשה חריגה בכל סיטואציה שהיא ולמרות כל תנאי. אף אם הנימוקים מצדיקים שלא לאפשר השתתפות באירוע המוני היה מקום לשקול חופשה מיוחדת בתנאים הכוללים, בין היתר, ריחוק גיאוגרפי, פיקוח ותנאים נוספים שיאינו או יפיגו עד למינימום את המסוכנות שביציאתו לחופשה ויאזנו בין האינטרסים הציבוריים לאינטרס של העותר.

ברע"ב 3556/15 אישר בית המשפט העליון לאפשר למבקש - אסיר עולם **שלא נקצב עונשו**, לצאת לחופשה מיוחדת ליום אחד, לתחרות ריצה באליפות ישראל בה משתתף בנו לאחר שבית המשפט קבע כי מדובר ב"נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות" כנדרש בפקודת הנציבות הרלוונטית.

במהלך הדיון הועלתה הצעה לפיה העותר יוכל להשתתף בטקס הדתי, שנערך במעמד משפחת החתן והכלה בלבד, בעיר בקרית מלאכי שבדרום.

על פי ההצעה יציע העותר 3 מועדים המתאימים לקיום הטקס שאמור להתקיים לפני מועד החתונה המתוכנן באולם. המשיבה היא שתחליט על המועד המדויק מהמועדים המוצעים לפי שיקול דעתה. מסק המשתתפים יוגבל.

נראה לי שהצעה זו יש בה את האיזון הנכון על רקע מכלול הנסיבות וכי באופן מאוזן וסביר.

לפיכך, אני מורה על קבלת העתירה אופן חלקי, כך שהעותר יצא לחופשה חריגה בתנאים הבאים :

1. העותר יציע כאמור 3 מועדים.
2. המשיבה תבחר את המועד הנראה בעיניה.
3. העותר יצא לחופשה בת 8 שעות, בכפוף לערביות ותנאים כפי שייקבע על ידי המשיבה ורק לאחר שיתקבל אישור מעורך הנישואין שהטקס אכן יתקיים במועד שהוחלט.
4. מס' המוזמנים לא יעלה על 20 איש, מתוכם 6 בלבד ממשפחת החתן (בנוסף לחתן, לכלה ולעורך הנישואין).
5. תנאים נוספים לפי שיקול דעת הגורמים המוסמכים.

ניתנה היום, ט"ז חשוון תשע"ח, 05 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.